

Prípravné vzdelávanie právnych čakateľov prokuratúry

07.01.2019, Omšenie

Medzinárodná justičná spolupráca :

- v užšom slova zmysle ju možno definovať ako súčinnosť orgánov jedného štátu poskytovanú vo vzťahu k trestnému konaniu vedenému pred orgánmi iného štátu na základe jeho žiadosti

- v širšom slova zmysle tento pojem zahŕňa všetky inštitúty upravené v V. časti Trestného poriadku :

- - extradíciu,
- - prevzatie a odovzdanie trestnej veci,
- - uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia,
- - žiadosť o právnu pomoc.

Medzinárodná policajná spolupráca :

- spolupráca policajných zložiek s partnerskými zložkami v iných štátoch a medzinárodnými organizáciami (Interpol, Európsky policajný úrad - Europol).
- neslúži na zabezpečovanie procesne použiteľných dôkazov v trestnom konaní,
- informácie zabezpečené na jej základe však môžu byť podkladom pre vypracovanie žiadosti prokurátora alebo sudcu.

- Zmluvná základňa :
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a **Českou republikou** o spolupráci v boji proti trestnej činnosti, pri ochrane verejného poriadku a pri ochrane štátnej hranice (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 35/2005 Z. z.)
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a **Maďarskou republikou** o spolupráci pri predchádzaní cezhraničnej trestnej činnosti a v boji proti organizovanej trestnej činnosti (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 248/2007 Z. z.)
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a **Poľskou republikou** o spolupráci v boji proti trestnej činnosti a spolupráci na prihraničných územiach (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 638/2006 Z. z.)
- Zmluva medzi Slovenskou republikou a **Rakúskou republikou** o policajnej spolupráci (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 252/2005Z. z.)

- Schengenský vykonávací dohovor

- Právnu pomoc v užšom slova zmysle možno rozdeliť na :
- pasívnu právnú pomoc - vykonávanie úkonov trestného konania slovenskými orgánmi na území Slovenskej republiky na základe žiadosti cudzozemských orgánov a
- aktívnu právnú pomoc - vykonávanie úkonov v cudzine na základe žiadosti slovenských justičných orgánov.

- Náležitosti žiadosti o právnu pomoc :
- formálne – presné označenie dožadujúceho orgánu a orgánu, ktorému je žiadosť adresovaná, spisovú značku trestnej veci, dátum, podpis zodpovednej úradnej osoby a odtlačok okrúhlej pečiatky, overenie a preklad
- obsahové – opis skutkových okolností, právna kvalifikácia skutku s uvedením doslovného znenia zákonných ustanovení, údaje o obvinenej osobe, svedkovi, poškodenom, vymedzenie požadovaného úkonu, katalóg otázok, odkaz na zmluvnú základňu a poskytnutie záruky vzájomnosti , spôsob doručenia, súhlas s prítomnosťou zástupcov dožadujúceho štátu a zúčastnených osôb na úkonoch, žiadosť o dodržanie náležitostí a postupov v súlade s vnútroštátnym poriadkom (čl. 4 MLA 2000, čl. 8 II DP)

- Najčastejšie používané medzinárodné zmluvy :
- Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach (Štrasburg, 20.4.1959), publikovaný pod číslom 550/1992 Zb. Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach (Štrasburg, 17.3.1978), publikovaný pod číslom 12/1997 Z. z., Druhý Dodatokový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach, publikovaný pod číslom 165/2005 Z. z.
- Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii, publikovaný pod číslom 572/2006 Z. z., („MLA 2000“)
- - Protokol k Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, publikovaný pod č. 572/2006 Z. z.
- - Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach
 - Schengenský vykonávací dohovor,
- - Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávani, zhabani a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti (Štrasburg, 8.11.1990), publikovaný pod číslom 109/2002 Z. z.
- - Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávani, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu, publikovaný pod číslom 91/2009 Z. z.

- Viedenský dohovor o zmluvnom práve (publ. pod č. 15/1988 Zb.) definuje výhradu ako :
- *„jednostranné akokoľvek formulované alebo označené vyhlásenie urobené štátom pri podpise, ratifikácii, prijatí alebo schválení zmluvy alebo pri prístupe k nej, ktorým tento štát zamýšľa vylúčiť alebo zmeniť právny účinok určitých ustanovení zmluvy pri ich použití voči tomuto štátu“ .*
- Vyhlásením je oznámenie jednej zmluvnej strany, ktorým upresňuje spôsob použitia ustanovení zmluvy vo vzťahu k sebe samej.

- Užitočné web stránky :

- <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/>

- <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list>

- <https://treaties.un.org/>

Vzájomnosť, reciprocita – medzinárodne všeobecne uznávaný princíp, vzájomné poskytovanie si rovnakých, obdobných výhod medzi dvomi štátmi.

Reciprocita :

- **zmluvná** (štáty sú viazané rovnakou zmluvou, ktorá upravuje podmienky realizácie vzájomnosti)
- **faktická** (absencia medzinárodnej zmluvy, príslub vzájomnosti je uvedený v samotnom dožiadaní)

§ 479 Tr. por. –**faktická** r., záruku poskytuje MS SR, GP SR.

- **Podmienky použitia faktickej reciprocity**

- absencia medzinárodnej zmluvy, pričom vybavenie dožiadania - úkonu nevyžaduje existenciu medzinárodnej zmluvy (napr. § 551 Tr. por. - zaistenie majetku, § 544 ods. 1 Tr. por. – cezhraničné sledovanie)
- žiadosť podal príslušný (spravidla ústredný) justičný orgán (ozn. č. 213/2002 Z. z. Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahr. verejných listín – signatári používajú overovaciu doložku APOSTILLE)
- v konkrétnej trestnej veci (popis skutku, právna kvalifikácia)
- vykonanie úkonu nie je v rozpore s právnym poriadkom SR – § 481 Tr. por. – ochrana záujmov štátu
- zaručenie vzájomnosti

- Pasívna právna pomoc

- dožiadania cudzích orgánov sú vykonávané na základe faktickej alebo zmluvnej reciprocity, postupom podľa Trestného poriadku alebo podľa medzinárodnej zmluvy
- na vybavenie je príslušná okresná prokuratúra, v ktorej obvode sa požadovaný úkon právnej pomoci má vykonať
- ak vykonanie úkonu vyžaduje príkaz súdu – obojstranná trestnosť
- pri realizácii cudzích dožiadaní vždy skúmame aj ochranu záujmov štátu - § 481 Tr.

Vykonanie úkonu podľa cudzieho právneho predpisu

Čl. 3 EDVP

„Dožiadaná strana vykoná spôsobom upraveným v jej právnom poriadku každé dožiadanie týkajúce sa trestnej veci, ktoré jej zaslali justičné orgány dožadujúcej strany za účelom vykonania dôkazu alebo odovzdania vecí, ktoré sa majú použiť ako dôkazy, spisov alebo listín.“

§ 539 ods. 2 Tr. por. - Ak sa úkon právnej pomoci má vykonať podľa cudzieho predpisu (absencia zmluvy), na návrh prokurátora súd skúma, či postup podľa cudzieho predpisu nie je v rozpore s ust. § 481 Tr. por. Ak súd rozpor nezistí, úkon povolí (uznesením) a rozhodne o spôsobe vykonania úkonu.

Rozpor sa neskúma pri **doručovaní** a pri **poučení osoby podľa cudzieho predpisu**.

Postup podľa cudzieho predpisu priamo na základe medzinárodnej zmluvy:

čl. 4 ods. 1 - **MLA 2000**

čl. 8 - **II. DP**

- Odmietnutie vykonania úkonu právnej pomoci

- žiadosť cudzieho justičného orgánu o právnu pomoc neposkytuje dostatočný podklad pre vykonanie požadovaného úkonu právnej pomoci a cudzí justičný orgán ju napriek výzve v primeranej lehote nedoplnil,
- požadovaný úkon právnej pomoci nie je možné vykonať podľa právneho poriadku Slovenskej republiky a súd nepovolil vykonanie úkonu právnej pomoci podľa právneho predpisu dožadujúceho štátu,
- nie je splnená podmienka obojstrannej trestnosti a ide o vykonanie úkonu právnej pomoci, na ktorý sa vyžaduje príkaz súdu alebo prokurátora,
- vykonaniu požadovaného úkonu právnej pomoci bráni iný vážny dôvod.
- Príkaz generálneho prokurátora zo dňa 13. decembra 2016 por. č. 14/2016 o postupe prokurátorov v oblasti medzinárodnej justičnej spolupráce

- Úkony cudzích orgánov na území SR, § 540 Tr. por.

Cudzíe orgány nemôžu samostatne vykonávať úkony na území SR (s výnimkou konzulárnych orgánov a agenta)

§ 540 ods. 2 Tr. por. – **cudzí konzulárny orgán** s pôsobnosťou pre územie SR môže so súhlasom MS SR vykonať úkon právnej pomoci.

Doručenie písomnosti občanovi vysielajúceho štátu + výsluch osoby (akýkoľvek občan), ak sa dobrovoľne dostaví na výsluch - súhlas MS SR netreba.

Konzul musí vždy skúmať, či mu medzinárodná zmluva umožňuje vykonať úkon, resp. ak neexistuje, či mu postup dovoľuje vnútroštátna úprava prijímajúceho štátu, čl. 5 písm. j) Viedenského dohovoru o konzulárnych stykoch, vyhl. č. 32/1969 Zb.

§ 540 ods. 3 Tr. por. – prokurátor udeľuje súhlas s prítomnosťou zástupcom cudzích orgánov na úkonoch v SR (sudca povoľuje vtedy, ak úkon sám vykoná)

- Európska justičná sieť

- sieť národných kontaktných bodov, ktorej cieľom je uľahčenie justičnej spolupráce v trestných veciach
- bola vytvorená na základe Jednotnej akcie 98/428 JHA z 29. júna 1998 a tvoria ju kontaktné body členských štátov, Európska komisia a Sekretariát so sídlom v Haagu
- úlohou kontaktných bodov je poskytnúť súčinnosť ako aj právne a praktické informácie justičným orgánom Slovenskej republiky a kontaktným bodom EJS pôsobiacim v iných členských štátoch, a to najmä v boji proti závažným formám trestnej činnosti
- pokyn generálneho prokurátora SR číslo 6/2015, ktorým sa upravuje činnosť Európskej justičnej siete na prokuratúre

- EUROJUST

- orgán bol založený Rozhodnutím Rady 2002/187/JHA (ďalej len „Rozhodnutie“) ako orgán EÚ, ktorého úlohou je zlepšiť justičnú spoluprácu medzi členskými štátmi a koordináciu postupu proti závažnej trestnej činnosti s cezhraničným charakterom
- každý členský štát má v Eurojuste svojho zástupcu –národného člena (článok 2 Rozhodnutia) a každý národný člen môže mať jedného, alebo so súhlasom Kolégia aj viacerých asistentov
- úloha Eurojustu spočíva predovšetkým v poskytnutí súčinnosti spočívajúcej v zabezpečení koordinácie justičnej spolupráce medzi viacerými štátmi, zisťovaní stavu vybavenia dožiadania o právnu pomoc, zisťovaní súvisiacich trestných konaní v iných štátoch, sledovaní dodržania lehôt nevyhnutných pre trestné konanie vedené v Slovenskej republike
- pokyn generálneho prokurátora SR číslo 7/2015, ktorým sa upravuje výmena informácií a spolupráca prokurátorov s národným lenom zastupujúcim SR v Eurojuste
- zákon číslo 383/2011 o zastúpení SR v Eurojuste